

leeftijd **50**
woonplaats **Aalten**
functies **voorzitter vereniging Agractie, melkveehouder met 150 koeien, bestuursvoorzitter lokale radio A-FM en fractievoorzitter landbouw algemeen bestuur Waterschap Rijn en IJssel**
opleiding **mas en middelbaar kader rundveehouderij**
vorige functies **raadslid en wethouder gemeente Aalten en lid ledenraad Rabobank**
burgerlijke staat **gehuwd en vader van drie kinderen**

Erik Luiten: **‘Afdwingen lukt niet, daar is de invloed van boeren te klein voor geworden’**

‘Huidige beleid is enkel brandjes blussen’

De grote demonstratie op het Malieveld op 1 oktober luidde het begin van Agractie in. Inmiddels wordt het profiel van de jongste belangenbehartiger langzaam duidelijk als ‘krachtige middenpartij’. Zoeken naar verbinding en overleg zit Agractie en voorzitter Erik Luiten in het DNA, maar er is ook actiebereidheid.

TEKST FLORUS PELLIKAAN

Koortsachtig telefonisch overleg onderbreekt diverse keren het gesprek met de kersverse voorzitter van vereniging Agractie Nederland, Erik Luiten. Het is de dag dat de Tweede Kamer stemt over de moties rond de eiwitlimiet op krachtvoer die minister Schouten heeft afgekondigd voor de laatste vier maanden van 2020. De moties worden gezien als de laatste strohalm om de maatregel aangepast te krijgen. Melkveehouder Erik Luiten uit Aalten overlegt niet alleen met de eigen bestuursleden, maar ook met vertegenwoordigers van collega-belangenbehartigers. Wel of niet vóór het debat al met trekkers de weg op? En gaat de met Tweede-Kamerleden voorbereide motie het wel of niet halen? Het zijn vragen die Luiten en zijn contacten al dagen bezighouden. ‘Ik ben twaalf jaar raadslid geweest en twee jaar wethouder, dus vanuit de plaatselijke politiek was ik wel wat hectiek gewend. Maar deze belangenbehartiging gaat er dik en dik overheen’, vertelt Erik Luiten.

Waarom bent u in de belangenbehartiging gestapt?

‘Ik vind dat je bestuurder moet zijn vanuit beleving, niet omdat het je vak is. Die beleving en dat vuur van binnen is bij mij ontstaan tijdens de bekende demonstratie op 1 oktober op het Malieveld. Daar stonden de boeren echt schouder aan schouder met elkaar om een duidelijk signaal af te geven dat de maat vol was. Dat gevoel van toen, daar krijg ik het nog steeds warm van en dat blijft je altijd bij. Maar daar wilde ik

vervolgens ook wat mee doen. Zo ben ik bij Agractie terechtgekomen.’

Uitgerekend Agractie heeft haar oorsprong in de demonstratie op 1 oktober. Was er ruimte ontstaan voor een nieuwe belangenbehartiger?

‘Ik denk dat er inderdaad een vacuüm was ontstaan. Dat kwam bloot te liggen toen de landbouw door het rapport van commissie-Remkes de grote schuldvraag kreeg toegeschoven. Nadat vervolgens D66-Kamerlid Tjeerd de Groot zei dat de veestapel gehalveerd moest worden, werd de landbouw in zijn hart geraakt. Het was Agractie-oprichter Bart Kemp die het gevoel van veel boeren verwoordde om dit geluid te laten horen in Den Haag. Andere belangenbehartigers durfden toen nog niet zo grootschalig met trekkers de weg op.’

Wat heeft de demonstratie van 1 oktober opgeleverd?

‘Het heeft ervoor gezorgd dat de landbouw weer gehoord wordt. Of er ook wordt geluisterd, is weer wat anders, maar er kwam wel een massaal geluid naar buiten. Dat schouder aan schouder staan heeft ervoor gezorgd dat het Landbouwcollectief is opgericht en dat voelde goed. We zijn weer aan tafels gekomen waar al langere tijd geen boeren-vertegenwoordigers meer zaten. Maar aan de andere kant is er ook te veel tijd en energie verloren gegaan aan armpje drukken tussen de verschillende boerenpartijen over wie wat had bedacht of wat men wilde be-

reiken. Dat is niet goed, je moet inzetten op het gezamenlijke doel en partijen benutten in hun kracht. De ene is bijvoorbeeld sterk in de lobby, de andere in demonstreren.’

Hoe positioneert Agractie zich nu binnen het landschap van belangenbehartigers?

‘Verbindingen leggen zit Agractie in de genen, daar zetten we ons voor in. We zijn niet uit op versnippering binnen de landbouw, maar denken dat er ruimte is voor een “krachtige middenpartij”. Wij geloven in het zoeken van de verbinding en zullen daar altijd mee beginnen. Maar we zijn ook een club die de actiebereidheid heeft om problemen zichtbaar te maken. En dat is soms echt nodig. Als je met tien boeren bij een rechtbank gaat staan krijg je geen aandacht, zet je er drie trekkers neer dan wel. Doordat wij een jonge en platte belangenbehartiger zijn, kunnen we snel schakelen. We hebben de mensen die kunnen aanvoelen wanneer we moeten afwachten of wanneer gas geven. Wij zien niets in een loopgravenoorlog, dat werkt eerder tegen dan voor je.’

Iets afdwingen is dus niet de strategie?

‘Afdwingen lukt niet. Daar is de invloed van boeren veel te klein voor geworden door een krimpende populatie. Een voorbeeld daarvan is dat hier in de gemeente vorige week een grote varkens- en melkveehouder uit de plaatselijke politiek is gegaan. Nu zit er voor het eerst in het tweehonderdjarig bestaan van de gemeente geen boer in de raad. Binnen het waterschap staat de geborgde zetel ter discussie en zo kan ik nog meer opnoemen. Daarom kunnen we niet zelf zeggen: zo gaan we het doen. We zullen anderen moeten winnen voor onze visie.’

Helpt uw politieke ervaring in het leggen van verbindingen?

‘Dat denk ik wel, ik weet hoe de politiek werkt en ook hoe boeren zich voelen. Wat ik geleerd heb, is dat je om bruggen te slaan met mensen moet praten in plaats van ze te bedreigen. Met iedereen is te praten, ook met Kamerlid Tjeerd de Groot of PAS-aan-

‘In de coronacrisis werd gevaren op deskundigen, in het stikstofdossier worden ze aan de kant gezet’

vechter Johan Vollenbroek. In een discussie met GroenLinks-leider Jesse Klaver ging het over de export van landbouwproducten. Ik vroeg hem of hij dus mensen in China het recht wilde ontnemen om zuivel of vlees te consumeren. In een tijd waarin alles over discriminatie gaat, kan dat toch niet?’ ‘Ook Europese politici zijn heel benaderbaar, bel ze op en voed ze met informatie. Hoe kan het dat er belangenbehartigers zijn die geen contact hebben met leden in het Europese Parlement? De lobby moet breed zijn en daar zijn we als Agractie sterk in.’

Het huidige landbouwbeleid maakt boeren wanhopig, hoe moet dit worden opgelost?

‘De manier van besturen van de kabinetten-Rutte is brandjes blussen. Hierdoor speelt het ene moment dit en het andere moment dat. Vorige week was hier nog een verslaggever van NPO Radio 1. Die vroeg of stikstof dat was wat uit de bek van de koe komt. “Dat is methaan,” zo antwoordde ik, “daar sta je over drie maanden voor hier op het erf”. En zo gaan we van het ene probleem naar het andere. Natuurlijk worden boeren dat zat. Daarom willen wij de regie pakken en met onze leden en met de omgeving een visie schrijven. Daar willen we iedereen in meenemen, het moet een publiek debat worden. De kernwaarden waar Agractie zich voor inzet, is verdienmodel, educatie en regelgeving. Over andere regels is bijvoorbeeld te praten als het verdienmodel op voorhand beter wordt. Wij melken nu 150 koeien en

hoeven echt niet naar 200. Iets minder koeien kan ook, maar alleen als de marge stijgt. En in de afgelopen dertig jaar is dat niet gebeurd met als gevolg schaalvergroting.’

Is het niet te idealistisch gedacht dat dit een oplossing gaat bieden voor de grote problemen?

‘Alleen het schrijven van een visie van drie A4’tjes gaat inderdaad geen probleem oplossen, maar wel door deze breed op te halen en breed weg te zetten. De visie moet het doel hebben om de broodnodige rust en stabiliteit in de sector te krijgen. Door bijvoorbeeld gesprekken te voeren met Centraal Bureau Levensmiddelenhandel en het ministerie is een debat te openen over prijzen, consumentenwensen en voorwaarden waaronder buitenlandse producten in de schappen liggen.’

Waarom hamert Agractie zo op het punt educatie?

‘Op dit punt krijgen wij het vertrouwen van het ministerie en zijn we bezig met het schrijven van het lesprogramma “Landelijk boeren in de klas”. Kinderen en de boerderij matchen met elkaar. Het is een basis voor de consument en de bestuurder van de morgen. Maar het gaat verder dan de schoolklas, ook op straat moeten we laten zien wat we doen. Wij doen hier op de boerderij sinds een aantal jaar de koeien weer naar buiten en hebben daar vorig jaar echt een feest van gemaakt. Er kwamen vijfhonderd mensen op af.’

Waar mag u als voorzitter op worden afgerekend?

‘Als voorzitter van de vereniging wil ik dat leden zich comfortabel voelen om hun mening te geven, dat partijen open en eerlijk met ons durven te communiceren en dat dossiertijgers een veilige omgeving ervaren om de goede achtergronden voor de lobby te creëren. Voor het publiek zal Bart Kemp als voorzitter van de uitvoerende stichting van Agractie meer zichtbaar zijn, maar we doen het met elkaar. Een hogere prijs of minder regels kan ik op korte termijn niet toezeggen, maar wel dat de trend van de afgelopen jaren wordt doorbroken.’

Nog even terug naar de actualiteit, hoe nu verder met de eiwitmaatregel van de minister?

‘De motie die door CDA en VVD is ingediend, is mede door gesprekken en invloed van Agractie tot stand gekomen. Politiek gezien was dit het maximaal haalbare. Dat de coalitie die dag nog vier keer bij elkaar is gekomen, geeft aan welke druk er is opgebouwd. Het was een strohalm, maar wat ons het meeste tegenstaat is de arrogante houding van de minister. In de coronacrisis werd gevaren op deskundigen en in dit dossier worden ze aan de kant gezet. Sinds het debat zijn er allerlei prikacties van individuele boeren. Maar achter de schermen gaan ook overleggen door. Als ze het sectorplan serieus laten doorrekenen, dan heeft het kans. We blijven daarom actief in gesprek en gooien de handdoek nog niet in de ring.’